

Брюксел, 9 юли 2024 г.
(OR. en)

11633/24

SOC 509
EMPL 314
ECOFIN 768
EDUC 248

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Оценка на специфичните за всяка държава препоръки за 2024 г. и на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки за 2023 г.: становище на Комитета по заетостта и на Комитета за социална закрила - Одобряване

Приложено се изпраща на делегациите становището на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила относно оценката на специфичните за всяка държава препоръки за 2024 г. и изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки за 2023 г., което да бъде одобрено от Съвета (Заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси) на заседанието му на 16 юли 2024 г.

Допълнения към настоящата бележка:

- Многостранно наблюдение на Комитета по заетостта за 2024 г. (ADD 1)
- Многостранни прегледи на изпълнението на Комитета за социална закрила в цикъла на семестъра за 2024 г.: специфични за всяка държава заключения (ADD 2)
- Съвместни заключения на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила (ADD 3)

**Становище на Комитета по заетостта и на Комитета за социална закрила
относно цикъла на европейския семестър за 2024 г.**

Въведение

Въз основа на разпоредбите на дялове IX и X от Договора за функционирането на ЕС (ДФЕС), предоставения им с членове 148, 150 и 160 мандат и решенията на Съвета за тяхното създаване, Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила разгледаха напредъка, постигнат от държавите членки в изпълнението на съответните специфични за всяка държава препоръки на Съвета на ЕС за 2023 г. в областта на заетостта, уменията, социалната закрила и социалното приобщаване.

През целия цикъл на европейския семестър за 2024 г., следвайки съответните предложения на Европейската комисия и съгласно член 148 от ДФЕС, комитетите допринасяха и за финализирането на новата *Препоръка относно икономическата политика на еврозоната, Съвместния доклад за заетостта и специфичните за всяка държава препоръки (СДП)*. Освен това беше изготвен набор от заключения на Съвета в отговор на *Годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г.* и *Съвместния доклад за заетостта за 2024 г.*

След проведения от Съвета през юни 2023 г. дебат по тази тема, Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила дадоха своя принос и за проведения за първи път тази година пилотно анализ, основан на елементите на Рамката за социална конвергенция (РСК), както е описано в съответните *основни послания* и в основния доклад, представени на министрите от Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси (EPSCO) в подкрепа на дебата¹. По-специално анализът на първия етап беше включен в Съвместния доклад за заетостта за 2024 г.², а анализът на втория етап беше изготвен от Комисията и обсъден от Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила чрез поредица от *прегледи на социалната конвергенция*³. Констатациите бяха предадени на Съвета под формата на специално *становище относно социалната конвергенция в Съюза* и бяха представени на заседанието на Съвета EPSCO от 20 юни 2024 г.⁴ След като цикълът на семестъра за 2024 г. приключи, Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила ще изготвят оценка на тазгодишния пилотен анализ, за да информират Съвета.

В **раздел 1** от становището е изложено цялостното виждане на комитетите по аспектите, свързани с управлението на европейския семестър. **Раздел 2** съдържа бележки по предложенията за СДП за 2024 г., приети от Комисията и представени на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила на 21 юни 2024 г. В **раздел 3** са поместени резултатите от прегледа на напредъка на държавите членки в изпълнението на СДП за 2023 г. и констатациите на рамката за социална конвергенция под формата на тематични послания след извършените от двата комитета прегледи в рамките на многостранното наблюдение. В **приложенията** към настоящия документ са представени специфични за всяка държава заключения.

---

¹ Вж. [основните послания на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила относно въвеждането на рамка за социална конвергенция в европейския семестър](#) и свързания с това [Доклад на работната група на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила](#). Документите бяха представени на Съвета EPSCO на 12 юни 2023 г. Характеристиките на рамката за социална конвергенция бяха обсъдени в работната група между октомври 2022 г. и май 2023 г.

² Приети от Комисията като част от есенния пакет на 21 ноември 2023 г. и впоследствие [от Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси](#) на 11 март 2024 г.

³ На 6 май 2024 г. Комисията публикува анализа на втория етап в [работен документ на службите на Комисията](#). Прегледите бяха проведени от Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила на 16 май (вж. раздел 3.1).

⁴ Вж. [Становището относно социалната конвергенция в Съюза](#), представено на Съвета EPSCO 20 юни 2024 г.

Раздел 1

Аспекти на управлението на европейския семестър

Във връзка със заетостта и социалното измерение на европейския семестър комитетите изразяват подкрепа за това да продължи да се акцентира върху прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права, включително интегрирането на целите на ЕС и националните цели за 2030 г. в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността във всички релевантни документи на семестъра⁵. Този акцент е в унисон с необходимостта да се отстоява социалното измерение на Европейския съюз и да се подобри икономическото и социалното благосъстояние на гражданите, както е посочено в новата *Стратегическа програма на ЕС за периода 2024 – 2029 г.* и свързаните с нея приоритети⁶. В този контекст в *становището относно бъдещите политически приоритети на Съюза във връзка с Европейския стълб на социалните права*, одобрено от Съвета през март, се потвърждава отново, че европейският семестър следва да остане основната рамка за наблюдение на прилагането на принципите на стълба в държавите членки в съответствие с принципите на пропорционалност и субсидиарност и в контекста на икономическите и социалните мегатенденции⁷.

---

⁵ Вж. [Становището на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила относно процеса на определяне на националните цели за 2030 г.](#), представено на Съвета през юни 2022 г.

⁶ Вж. Стратегическата програма на ЕС за периода 2024—2029 г. в приложението към [Заклученията на Европейския съвет от 27 юни 2024 г.](#)

⁷ [Становище относно бъдещите политически приоритети на Съюза във връзка с Европейския стълб на социалните права](#), одобрено от Съвета на 11 март 2024 г.

С оглед на настоящия социално-икономически контекст Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила оцениха високо факта, че целта на цикъла на семестъра за 2024 г. е да продължи укрепването на дългосрочната конкурентоспособност и просперитет на Съюза, както и на икономическата и социалната устойчивост чрез преодоляване на структурните предизвикателства пред него. В Съвместния доклад за заетостта за 2024 г. се изтъкват няколко въпроса, свързани със заетостта и социалните аспекти, които са пречка за икономическия растеж и конкурентоспособността, в допълнение към възходящата социална конвергенция. Сред тях са трайните високи равнища на недостиг на работна ръка и умения, структурните пречки пред интегрирането на по-слабо представените групи и хората в уязвимо положение на пазара на труда, опасенията относно адекватността и устойчивостта на системите за социална закрила и социално приобщаване, както и липсата на стабилен социален диалог. Успоредно с цикъла на семестъра за 2024 г. Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила обсъдиха подробно последиците за икономиката от политиките в областта на пазара на труда, уменията и социалните политики, за да се насърчи споделено разбиране за това как тези фактори могат да бъдат отчетени на равнището на Съюза и да се подпомогнат държавите членки при оценяването на начина, по който свързаните с тях реформи и инвестиции могат да допринесат за икономическия растеж, наред с преследваните социални цели⁸.

---

⁸ В резултат от тези обсъждания бяха изготвени [Становището на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила относно добавената стойност на социалните инвестиции и ролята на Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси \(EPSCO\) в управлението на европейския семестър](#) (одобрено от Съвета на 28 ноември 2023 г.), [ориентировъчният дебат, проведен от министрите в рамките на Съвета EPSCO и Съвета ECOFIN](#) (на 12 март 2024 г.), [заклученията на Съвета относно ролята на социалните политики и политиките за пазара на труда и уменията за устойчиви икономики](#) (одобрени от Съвета на 20 юни 2024 г.) и [Доброволните ръководни принципи за държавите — членки на ЕС, за оценка на икономическите последици от реформите и инвестициите в областта на пазара на труда, уменията и социалната политика](#) (одобрени от Съвета на 20 юни 2024 г.)

Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила отчитат приемането и влизането в сила на новата рамка на ЕС за икономическо управление. Тя включва европейския семестър, който има за цел да осигури по-тясна координация на политиките и устойчиво сближаване във възходяща посока на икономическите и социалните резултати на държавите членки⁹. Този желан резултат е в съответствие с вече отправяни призови за установяване на по-интегриран подход към икономическите, фискалните и социалните политики и политиките по заетостта, запазване на координиращата и мониторинговата роля на Съвета EPSCO по всички въпроси, свързани с пазара на труда, уменията и социалните политики, включително по отношение на съответното съдържание на всички документи в рамките на европейския семестър в съответствие с разпоредбите на Договора, и гарантиране на ефективно сътрудничество и съвместни обсъждания между съставите EPSCO и ECOFIN на Съвета¹⁰. С оглед на гореизложеното Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила са готови да обмислят евентуалното въздействие на новата рамка на ЕС за икономическо управление върху ролята на Съвета EPSCO в процеса на семестъра.

За първи път цикълът на европейския семестър за 2024 г. включваше нов специфичен за всяка държава анализ на възходящата социална конвергенция въз основа на характеристиките на рамката за социална конвергенция на пилотна основа. Както е описано подробно в *становището им относно социалната конвергенция в Съюза*, комитетите считат, че интегрирането на анализите по държави по линия на рамката за социална конвергенция в дейностите по многостранно наблюдение през 2024 г. е улеснило постигането на едно по-всеобхватно споделено разбиране на пазара на труда, уменията и социалните предизвикателства, както и на свързаните с тях промени в политиката. Някои държави членки изразиха задоволство от подробния анализ на Комисията, докато други държави членки изтъкнаха недостатъци, свързани с много ограничения брой договорени водещи показатели от набора от социални показатели, използвани за анализа на първия етап, евентуалната административна тежест, до която може да се стигне в някои държави членки, и необходимостта при анализа на втория етап да се отчитат актуалността на показателите и националните особености. Пилотният проект ще бъде оценен от комитетите на по-късен етап, включително във връзка с неговата добавена стойност.

⁹ Вж. [Регламент \(ЕС\) 2024/1263](#) на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

¹⁰ Вж. [становището относно цикъла на европейския семестър за 2023 г.](#) (раздел 1), както и горепосочените становища относно добавената стойност на социалните инвестиции и ролята на Съвета EPSCO в управлението на европейския семестър (точки 8, 9 и 11), относно бъдещите политически приоритети на Съюза във връзка с Европейския стълб на социалните права (точки 16 и 17).

Наред с това комитетите приветстват факта, че в рамките на цикъла на семестъра за 2024 г. се разглеждат взаимното допълване и полезните взаимодействия между отделните инструменти на ЕС за финансиране и политическите действия на държавите членки, като се прави преглед на текущото изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост и програмите по линия на политиката на сближаване и се предоставят насоки с оглед на междинния преглед на последните. По-рано тази година Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила потвърдиха важната роля на фондовете на ЕС в подкрепа на държавите членки при планирането и прилагането на мерки в области, свързани с принципите на Европейския стълб на социалните права, по-специално за подпомагане на развитието на по-слабо развитите региони в Европа и хората в уязвимо положение¹¹. Още през 2023 г. комитетите оцениха високо възможността да допринесат за текущите обсъждания относно бъдещето на политиката на сближаване преди следващия програмен цикъл¹². Като се имат предвид важните връзки с европейския семестър, Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила са готови да допринесат допълнително за дискусиите относно ролята, която политиката на сближаване би могла да има за отстояване на стремежите на Европейския стълб на социалните права, както и за постигането на целите на ЕС и националните цели за 2030 г. в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността.

---

¹¹ Вж. посоченото по-горе Становище относно бъдещите политически приоритети на Съюза във връзка с Европейския стълб на социалните права (точка 18).

¹² Очаква се в средата на 2025 г. Комисията да приеме предложенията за следващата многогодишна финансова рамка (МФР). На 11 май 2023 г. Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила проведоха обмен на мнения относно бъдещето на политиката на сближаване.

И накрая, следвайки обичайната практика, Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила проведеха и всеобхватни обсъждания с европейските социални партньори и с представители на организациите на гражданското общество, по-специално относно политическите приоритети, набелязани в есенния и пролетния пакет, което доведе до конструктивен диалог по същество, чийто резултати бяха взети предвид при изготвянето на настоящото становище. Комитетите смятат, че включването на социалните партньори, представителите на гражданското общество и други заинтересовани страни във всички етапи от цикъла на европейския семестър и цикъла на създаване на политики е важен фактор за успеха на координацията и изпълнението на икономическите и социалните политики и политиките по заетостта. В този контекст, следвайки свързаните с това промени на равнището на Съюза, по време на този цикъл на семестъра Комитетът по заетостта също така установи по-редовен тристранен обмен със социалните партньори от ЕС и националните социални партньори, за да се насърчи тяхното участие в определянето на предизвикателствата и съответните ответни мерки на политиката¹³.

Раздел 2

Оценка на предложенията на Комисията за специфични за всяка държава препоръки за 2024 г.

Публикуването на предложенията за СДП за 2024 г., представени от Комисията на 19 юни, до голяма степен потвърди подхода на „оптимизиране“, установен още през 2022 г., като препоръките отчитат всеобхватния характер на плановете за възстановяване и устойчивост. Както и през 2023 г., за разлика от преди, Комисията предложи и относително по-голям брой „хоризонтални“ СДП, отправени към всички държави членки, като се предвижда тези, които се отнасят до политиката на сближаване, да бъдат обсъдени в рамките на Съвета EPSCO. Въпреки че се приветстват усилията, полагани за оптимизиране на европейския семестър, специфичният за всяка държава характер на СДП следва да бъде запазен, особено с оглед на по-ограничения брой СДП, предложени в областта на заетостта и социалните въпроси.

---

¹³ Вж. [Съобщение на Комисията относно укрепване на социалния диалог в Европейския съюз: оползотворяване на пълния му потенциал за управление на справедливи преходи](#) и [Препоръка на Съвета относно укрепването на социалния диалог в Европейския съюз](#). Последващите действия във връзка с тези инициативи бяха обсъдени от Комитета по заетостта в присъствието на социалните партньори от ЕС през ноември 2023 г. В рамките на цикъла на европейския семестър за 2024 г. бяха проведени тристранни срещи на 28 ноември в Комитета по заетостта (относно недостига на работна ръка) и на 11 юни в групата за анализ на политиката към Комитета по заетостта (относно положението със заетостта на хората с увреждания). Освен това след проведената на 31 януари среща на върха във Вал Дюшес, на 20 март Комисията публикува [план за действие относно недостига на работна ръка и умения](#), който беше представен на Комитета по заетостта на 5 юни. Комисията посочи, че напредъкът в изпълнението на плана за действие ще бъде наблюдаван в рамките на европейския семестър, най-вече чрез принос към насоките за заетостта и съответните СДП, а Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила ще бъдат приканени да проведат тристранен обмен по този въпрос.

В съответствие с цялостния акцент на този цикъл на семестъра предложените СДП са насочени към насърчаване на конкурентоспособността и просперитета в Съюза чрез преодоляване на пречките пред устойчивия, приобщаващ икономически растеж и потенциала за производителност. В рамките на компетентността на Съвета EPSCO и в съответствие с протичащите паралелно обсъждания относно последиците за икономиката от политиките в областта на пазара на труда, уменията и социалните политики¹⁴, този акцент намери израз в многобройни предложения за СДП относно справянето с недостига на работна ръка и несъответствието между уменията и потребностите, насърчаването на интеграцията на пазара на труда, намаляването на демотивиращите фактори за работа в системите за данъчно облагане на труда и социалните обезщетения, подобряването на развитието на уменията и укрепването на системите за социална закрила и социално приобщаване. В областта на социалната закрила, по-специално по отношение на пенсиите, здравеопазването и дългосрочните грижи, беше обърнато дължимото внимание както на опасенията относно адекватността, така и на фискалната устойчивост. Продължи работата за преодоляване на предизвикателствата, свързани с неравенството по отношение на доходите и бедността и социалното изключване, в съответствие с активното приобщаване на групите от населението в неравностойно положение.

Следвайки стъпките, очертани във въведението и подробно описани в горепосоченото становище относно социалната конвергенция в Съюза, прилагането на рамката за социална конвергенция послужи и за анализа на Комисията, съдържащ се в пролетния пакет. По-специално, в съответствие с концепцията на рамката, обсъдена в комитетите в периода 2022 – 2023 г.¹⁵, докладите по държави и правните текстове на СДП, отправени към държавите членки, посочени в анализа на втория етап, съдържат препратки относно целесъобразността на някои мерки в подкрепа на възходящата социална конвергенция.

---

¹⁴ Вж. раздел 1 и документите, посочени в бележка под линия 8.

¹⁵ Вж. документите, посочени в бележка под линия 1.

В хода на дискусиите по предложенията за СДП за 2024 г. активното взаимодействие с Комитета за икономическа политика и Икономическия и финансов комитет – заместници позволи да бъдат разгледани по ефективен начин няколко въпроса на политиката от хоризонтално естество. В съответствие с обичайната практика обсъждането на СДП в областта на образованието, обучението и уменията се проведе в Комитета по заетостта с участието на делегати от Комитета по образование. СДП, свързани със здравеопазването, бяха обсъдени в Комитета за социална закрила, като членовете бяха приканени да координират дейността си на национално равнище със съответните експерти. Както и през последните години съкратените срокове за обсъждане и финализиране на СДП в комитетите се отразяват негативно на способността им пълноценно да участват в многостранни дискусии, и това отново ясно показва, че е необходимо сериозно да се обмисли графикът на бъдещите цикли на семестъра.

Раздел 3

Основни констатации относно изпълнението на СДП за 2023 г. и относно състоянието на социалната конвергенция в Съюза

Многостранното наблюдение е една от основните задачи на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила в рамките на европейския семестър¹⁶. То предполага, наред с другото¹⁷, задълбочена оценка на реформите, инвестициите и по-широките политически действия, предприети вследствие на СДП, отправени от Съвета през предходни цикли на семестъра. В този контекст дейностите по многостранно наблюдение играят съществена роля за подпомагането на действията за реформи на държавите членки чрез обмен на знания и най-добри практики за политиките и за изграждането на общо разбиране за специфичните за всяка държава предизвикателства с оглед на информирането на Съвета.

---

¹⁶ Комитетът по заетостта действа на основание член 148 и член 150 от ДФЕС, а Комитетът за социална закрила на основание член 160 от ДФЕС. В новия [Регламент \(ЕС\) 2024/1263](#) се потвърждава, че Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила са сред компетентните комитети, които участват в процеса на европейския семестър в рамките на съответните им области на компетентност. Двете решения на Съвета за създаване на комитетите ([2015/772](#), отменящ 2000/98 за Комитета по заетостта; и [2015/773](#), отменящ 2004/689 за Комитета за социална закрила) също им възлагат мандат да допринасят за всички аспекти на европейския семестър в съответните им области.

¹⁷ В рамките на Комитета по заетостта дейностите по многостранно наблюдение включват и специални прегледи на изпълнението на някои препоръки на Съвета в областта на Съвета EPSCO и адресирани до всички държави членки. В Комитета за социална закрила се организират специални задълбочени тематични обсъждания или се представят съвместни доклади за последващи действия във връзка със съответните препоръки на Съвета.

През 2024 г. двата комитета направиха оценка на изпълнението на съответните СДП за 2023 г. и в контекста на новия специфичен за всяка държава анализ въз основа на характеристиките на рамката за социална конвергенция обсъдиха и изготвиха заключения и въз основа на втория етап на анализа на Комисията по държави относно социалната конвергенция¹⁸. За всички прегледи по държави оценките бяха базирани на докладите на държавите членки за последните предприети мерки, както и върху оценките на тези мерки, направени от другите държави членки и от Комисията. Заключенията по държави бяха взаимно договорени и са приложени към настоящото становище.

---

¹⁸ През 2020 г. комитетите оцениха изпълнението само на СДП за 2019 г., в повечето случаи чрез писмена процедура поради пандемията от COVID-19. През 2021 г. комитетите се споразумяха да направят преглед на изпълнението на СДП за 2020 г. (с акцент върху пандемията от COVID-19), както и на някои СДП за 2019 г. в допълнение (засягащи по-структурни, все още актуални въпроси). През 2022 г. подходът от предходната година беше потвърден, но изменен, за да се намали броят на прегледите и да се отчете липсата на СДП през 2021 г.: докато Комитетът по заетостта използва своите инструменти за мониторинг, за да оцени релевантността на СДП за 2020 г. и 2019 г. и да набележи евентуални „нововъзникващи предизвикателства“, които не са обхванати от предходни препоръки, Комитетът за социална закрила поиска от държавите членки да заявят участие в прегледа и разшири прегледите с по-задълбочени тематични обсъждания в областите на политиката. През 2023 г. Комитетът за социална закрила възприе отново традиционния подход за оценяване само на последния набор от СДП (т.е. отправените през 2022 г.), докато Комитетът по заетостта реши да добави към новите СДП за 2022 г. някои допълнителни предизвикателства, установени въз основа на инструментите му за мониторинг и постигнатия напредък при изпълнението на СДП за периода 2019 – 2020 г.

3.1. Хоризонтални констатации на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила относно възходящата социална конвергенция

На 16 май 2024 г. Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила проведоха поредица от „прегледи на социалната конвергенция“ въз основа на пилотния анализ на възходящата социална конвергенция, извършен от Комисията на базата на характеристиките на рамката за социална конвергенция¹⁹. Този специфичен за всяка държава анализ има за цел да засили наблюдението на областите на заетостта, уменията и социалната политика в рамките на европейския семестър в съответствие с член 148 от ДФЕС и с оглед на прилагането на национално равнище на принципите на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на ЕС за 2030 г. и националните цели, при надлежно зачитане на съответните компетентности и принципите на субсидиарност и пропорционалност. Прегледите обхванаха рисковете и предизвикателствата пред възходящата социална конвергенция, с които се сблъскват държавите членки, анализирани от Комисията в публикувания на 6 май²⁰ анализ на втория етап по държави относно социалната конвергенция, заедно с изпълнението на СДП за 2023 г., отправени към тези държави членки, когато е уместно. Докато анализът на първия етап обхваща всички 27 държави членки, в съвместния доклад за заетостта за 2024 г. бяха установени потенциални рискове за възходящата социална конвергенция въз основа на набора от социални показатели. В анализа на втория етап на Комисията тези предизвикателства бяха разгледани по-подробно въз основа на по-широките налични количествени и качествени данни, както и в светлината на мерките на политиката, предприети или планирани от държавите членки.

---

¹⁹ Вж. бележка под линия 1.

²⁰ Вж. бележка под линия 3.

Включването на анализите по държави от рамката за социална конвергенция в дейностите по многостранно наблюдение позволи на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила да извършат по-широкия анализ на втория етап на възходящата социална конвергенция заедно с наблюдението на изпълнението на СДП за 2023 г., с което се улесни постигането на по-всеобхватно споделено разбиране за пазара на труда, уменията и социалните предизвикателства, както и за свързаните с тях промени в политиката, благодарение на многостранните дискусии. Някои държави членки приветстваха задълбочения анализ на Комисията, както и възможността да представят коментари по него на двустранна основа преди финализирането му. Въпреки това, с оглед на евентуални бъдещи подобрения, няколко държави членки изтъкнаха и недостатъци, свързани с много ограничения брой договорени водещи показатели от набора от социални показатели, използвани за анализа на първия етап, и необходимостта при анализа на втория етап да се отчитат актуалността на показателите и националните особености. Прегледите ще бъдат включени в бъдещата оценка на пилотния анализ на възходящата социална конвергенция, която Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила ще извършат, за да информират Съвета²¹.

---

²¹ В [съвместния доклад за заетостта за 2024 г.](#) по-силният акцент върху отделните държави, основан на характеристиките на рамката за социална конвергенция, е наречен „пилотен проект, който ще бъде оценяван“. В съответните [заключения на Съвета относно годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г. и съвместния доклад за заетостта](#) Съветът взе под внимание намерението на Комисията да извърши на втория етап по-задълбочен анализ на възходящата социална конвергенция, призова Комисията да гарантира, че това няма да доведе до допълнителна административна тежест за държавите членки и че ще допринесе за рационализиране на дейностите по многостранен надзор на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила, и в крайна сметка прикани двата комитета „да оценят въздействието върху техните дейности и върху цикъла на европейския семестър за 2024 г. на пилотния анализ на възходящата социална конвергенция въз основа на характеристиките на рамката за социална конвергенция, включително нейната добавена стойност и потенциална административна тежест, и да информират Съвета“.

- **Що се отнася до общите констатации, бяха установени редица предизвикателства пред възходящата социална конвергенция във връзка с различията в рамките на пазарите на труда, системите за образование и обучение, както и в областта на социалната закрила и приобщаване.** Полът, възрастта, социално-икономическият произход, гражданството и етническият произход твърде често са силни прогнозни фактори за резултатите от образованието и пазара на труда, включително като правят относително по-труден достъпа до възможности за повишаване на квалификацията и преквалификация, справедливи условия на труд, висококачествени социални услуги, услуги за полагане на грижи и здравни услуги и жилища на достъпни цени. Мащабът на тези фактори води до неравенства между групи от населението и между регионите, които като цяло имат за последица възпрепятстване на социалната конвергенция както на национално, така и на европейско равнище. В този контекст прегледите показаха също така, че продължава да бъде от съществено значение използването на солидни инструменти за мониторинг и извършването на оценки на въздействието, които позволяват да се оцени ефективността на предприетите мерки и да се определят необходимите корекции по време на тяхното изпълнение.

- **С най-високото равнище на заетост и най-ниското равнище на безработица в ЕС 2023 г. беше белязана от много силни пазари на труда със значителен недостиг на работна ръка и умения.** Признаци на конвергенция между държавите членки са видими особено по отношение на равнищата на заетост, с по-големи подобрения в държавите членки, които започват от по-лоши позиции. Успоредно с това делът на незаети с работа, учене или обучение лица продължи да намалява, особено в държавите членки, в които те остават над средното равнище за ЕС. Въпреки че показателите сочат и намаляване на сегментацията на пазара на труда, високият брой нестандартни форми на заетост продължава да представлява предизвикателство, когато е съчетан с пропуски в социалната закрила на временно наетите работници и самостоятелно заетите лица. Като цяло, що се отнася до политиките по заетостта, в прегледите се подчертава, че възходящата социална конвергенция може да бъде насърчавана само ако държавите членки ефективно преодоляват съществуващите различия в заетостта сред населението и повишават участието на пазара на труда на по-слабо представените групи и лицата в уязвимо положение, включително хората с увреждания. Това изисква повишаване на капацитета за постигане на добре разработени и по-добре насочени активни политики по заетостта (АПЗ), съчетани с други услуги за подпомагане в подкрепа на хората в трудоспособна възраст и за изграждане на уменията, необходими за да навлязат, да останат и да се развиват на пазара на труда, включително на екологичните и цифровите умения.

- **Тенденциите, свързани с уменията, показват по-смесена картина, като в някои държави членки те са положителни, а в други сочат стагнация.** ЕС е далеч от постигането на водещата цел за 2030 г. относно участието на възрастните в учебни дейности, като все още са необходими значителни усилия на национално равнище. Прилагат се мерки, включително с подкрепата на финансиране от ЕС – най-вече чрез Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) и Европейския социален фонд+ (ЕСФ+) – за реформиране на професионалното образование и обучение (ПОО) и системите за висше образование, подобряване и разширяване на програмите за обучение в рамките на АПЗ, повишаване на равнището на цифровите умения и укрепване на системите за прогнозиране на уменията, включително в сътрудничество със социалните партньори и частния сектор. Въпреки това мащабът на предизвикателството изисква по-нататъшни мерки на политиката, включително с оглед на екологичния и цифровия преход, както и демографските промени. Продължават да съществуват трудности при справянето с преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, като в това отношение се забелязва само минимален напредък. Като цяло, що се отнася до политиките в областта на уменията, задължително трябва да се държи сметка за въздействието на социално-икономическия произход върху достъпа до качествено образование и обучение и свързаните с това резултати, за да се насърчи възходяща социална конвергенция, тъй като хората с ограничени умения продължават да бъдат най-малко склонни да участват в дейности по обучение и по този начин да се възползват и от екологичния и цифровия преход.

- **В много държави членки следва да остане приоритет осигуряването на достъп до висококачествени мерки за активно приобщаване, интегрирани с достъп до основни и социални услуги, особено за семействата с ниски доходи.** Тенденциите по отношение на бедността и социалното изключване продължават да бъдат безпокойство, особено като се има предвид, че високата инфлация, наблюдавана през последните две години – също и поради агресивната война на Русия срещу Украйна – неизбежно оказва по-голямо въздействие върху домакинствата с ниски доходи и безработните домакинства. Това доведе и до по-ниски реални заплати и по-високи равнища на бедност на работещите в някои държави членки. Усилията на държавите членки за увеличаване на социалните обезщетения в действителност често бяха компенсирани от покачващите се цени на енергията и основните стоки, поради което тези обезщетения не бяха достатъчно адекватни, за да изведат хората от бедността. Като се има предвид необходимостта да се гарантира както фискалната устойчивост, така и адекватността на такива мерки, все още има възможност за подобряване на ефикасността на публичните разходи и повишаване на ефективността на социалните трансфери с цел намаляване на бедността. В някои държави членки по-добрата ефикасност на социалните разходи би могла да спомогне и за справяне с предизвикателствата, свързани със здравните системи и системите за дългосрочни грижи, особено когато преките разходи за здравеопазване и дългосрочни грижи тежат сериозно върху най-уязвимите. Равнищата на детска бедност също остават като цяло високи, особено в домакинствата с един родител с деца на издръжка, което прави изключително важно пълното прилагане на Европейската гаранция за децата във всички държави членки. От друга страна, като цяло се забелязва известен напредък по отношение на положените усилия за разширяване на достъпа до професионални грижи за деца на възраст под три години.

3.2. Хоризонтални констатации на Комитета по заетостта

На 19 – 20 март 2024 г. Комитетът по заетостта проведе годишния си преглед на активните политики на пазара на труда, данъчното облагане на труда и сегментирането на пазара на труда, чиято цел е да се оцени напредъкът към изпълнението на съответните специфични за всяка държава препоръки. В допълнение към специфичните за всяка държава прегледи Комисията представи съответните основни констатации от съвместния доклад за заетостта за 2024 г. Председателят на мрежата на публичните служби по заетостта (ПСЗ) беше приканен също така да предостави актуална информация на Комитета по заетостта относно дейностите на публичните служби по заетостта в държавите членки. Въпреки геополитическото напрежение и високата инфлация пазарите на труда продължиха да функционират добре през 2023 г. с нарастващи равнища на заетост и намаляващи равнища на безработица, с изключение на равнището на младежката безработица, което, обратно на тези тенденции, се увеличи с 0,6 процентни пункта на годишна база. От друга страна, недостигът на работна ръка и умения продължава да бъде значителен във всички сектори, като процентът на свободните работни места е особено висок в професионалните и административните услуги и ИКТ.

Ефективните активни политики по заетостта (АПЗ) продължават да бъдат от съществено значение с оглед на големия недостиг на работна ръка и недостатъчната реализация на групите в неравностойно положение на пазара на труда. Много държави членки обаче срещат затруднения да увеличат участието на търсещите работа в мерките по линия на активните политики по заетостта, което остава силно неравномерно между отделните държави членки и вътре в тях, между социално-демографските групи и между половете. Поради това все още са необходими повсеместни усилия за увеличаване на целенасочеността, разпространението и обхвата на мерките по политиките за активизиране и за укрепване на връзките със социалните услуги и мерките за подпомагане на доходите. В повечето държави членки се забелязват и усилия за повишаване на ефективността на публичните служби по заетостта, които са изправени пред сложни проблеми като недостига на умения и работна ръка и необходимостта от повишаване на квалификацията на търсещите работа лица в контекста на екологичния и цифровия преход. В няколко държави членки бяха предприети положителни стъпки за разработване на цифровизирани услуги и подобряване на инструментите за определяне на необходимите умения, включително чрез подобро сътрудничество и партньорства със съответните доставчици на услуги и участници на пазара на труда.

- **Като цяло временната заетост и заетостта на непълно работно време бележат спад, което допринася за намаляване на сегментацията на пазара на труда в ЕС.** Между държавите членки обаче продължават да съществуват значителни различия. Въпреки че временните работни места могат да бъдат междинен етап за навлизане на пазара на труда, те могат да се превърнат в проблем в онези държави, в които високият брой на срочните трудови договори се съчетава с по-ниски равнища на преход към постоянна заетост. По сходен начин недоброволната заетост на непълно работно време продължава да бъде проблем в няколко държави членки, като поставя ограничение за стремежа на работниците за по-дълго работно време. Приетите неотдавна от държавите членки реформи имат за цел да насърчат наемането за постоянна работа, както и да разширят защитата на заетостта на временно наетите лица.
- **Преразглеждането на данъчното облагане на труда с цел подпомагане на приобщаващия и устойчив растеж, намаляване на демотивиращите фактори за работа и постигане на по-голямо съответствие с екологичните цели продължава да бъде трудна задача в редица държави членки, включително поради политическата чувствителност на въпроса.** Усилията за намаляване на данъчната тежест върху труда за лицата с ниски доходи като цяло бяха успешни през последните години, но съществува широко поле за по-добро структуриране на системата от данъци и обезщетения, за да се стимулира по-дълготривото работно време и да се намали данъчната тежест върху вторите работещи членове на домакинството, включително с оглед на насърчаването на равенството между половете и премахването на разликата в заплащането на жените и мъжете. Съобразените с екологията данъци и стимули следва да бъдат разработени така, че да се осигури прогресивност.

На 23 април 2024 г. Комитетът по заетостта и Комитетът по образование проведоха съвместен тематичен преглед на хоризонталната препоръка по държави от 2023 г. за увеличаване на усилията или задълбочаване на мерките, *„насочени към предоставянето и придобиването на уменията и компетентностите, необходими за екологичния преход“*. Тематичният преглед се проведе въз основа на хоризонталната оценка на Европейската комисия за напредъка, постигнат от държавите членки. В контекста на уменията и компетентностите, необходими за екологичния преход, препоръките на Съвета *относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата и относно ученето, насочено към екологичния преход и устойчивото развитие*, предоставят на държавите членки предложения за мерки на политиката в подкрепа на справедливия екологичен преход, по-специално чрез включване на образованието в областта на климата и устойчивостта в националните системи за образование и обучение и гарантиране на равен достъп до качествено, финансово достъпно и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот.

Обсъжданията на хоризонталната СДП от 2023 г. откриха няколко ключови действия за повишаване на уменията и компетентностите в подкрепа на екологичния преход.

Тези действия включват стратегии и рамка за насочено към устойчивост учене, реформи на учебните програми, актуализиране на учебните програми, за да бъдат застъпени в тях изменението на климата, устойчивостта и околната среда, различни училищни проекти и инициативи и създаване на мрежи от зелени училища. Наред с това се поставя акцент върху включването на въпросите, свързани с изменението на климата, устойчивостта и околната среда, в програмите за гражданско образование. Беше подчертано и значението на професионалното образование и обучение за екологичния преход, по-специално необходимостта от инвестиции в тази сфера. Беше подчертано и значението на образованието в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ), с акцент върху разработването и прилагането на национални стратегии за образование в областта на НТИМ и преодоляването на неравнопоставеността между половете в областта на НТИМ, което се счита за съществено. Беше отбелязано нарастващото значение на схемите за учене през целия живот, като се подчертава необходимостта от преквалификация и повишаване на квалификацията, за да се придобият необходимите умения за преодоляване на значителния недостиг на работна ръка, включително за екологичния преход. Предизвикателство от решаващо значение, установено в този контекст, са механизмите за финансиране на възрастните учащи се по време на периодите им на преквалификация. Освен това обсъжданията откриха необходимостта от подходяща подготовка на учителите и обучителите, за да преподават компетентности в областта на устойчивостта. Това включва адаптиране на програмите за първоначално обучение на учителите и прилагане на специални програми за директорите на училища и учителите, за да им се предоставят уменията, необходими за преподаване по проблематиката на устойчивостта. Тематичният преглед откри значението на развиването на умения не само за да се използват пълноценно възможностите на по-екологосъобразната икономика, но и за да се гарантира, че никой няма да бъде изоставен и че екологичният преход ще донесе ползи за всички. В този смисъл Европейският стълб на социалните права – и по-специално неговите принципи относно правото на качествено и приобщаващо образование и обучение и на активна подкрепа за заетостта – остава ориентир за разработването на политики в областта на образованието, уменията и заетостта.

- **При изпълнението на хоризонталната СДП от 2023 г. държавите членки все повече интегрират екологичните компетентности в своите инструменти за проучване на пазара на труда, като например системи за прогнозиране на уменията.** Въпреки това държавите членки се обединиха около мнението, че са необходими повече знания по отношение на предвиждането на потребностите от умения и постигането на съгласие по евентуално общо определение за „зелени работни места“. На практика засега само няколко държави членки са въвели таксономия на „зелените“ професии в своите системи за професионално обучение. Обявеното от Европейската комисия създаване на обсерватория за натрупване на данни от научни изследвания, събиране на най-добри практики и споделяне на знания беше посрещнато с ентузиазъм от държавите членки.

Тематичният преглед откри още така приноса на фондовете на ЕС за подкрепа на държавите членки в реформите и инвестициите за екологичния преход. В този контекст ЕСФ + подкрепя държавите членки за по-доброто определяне и прогнозиране на необходимите умения, както и за разработването на подходящи политики в отговор на промените на пазара на труда. В допълнение NextGenerationEU подкрепя и системите за образование и обучение и политиките на пазара на труда, като допринася за по-устойчиви и ориентирани към околната среда икономики. Фондът за справедлив преход (ФСП) се използва за подкрепа на специфични за отделните сектори и региони мерки, включително пътища за преквалификация на работниците, съкратени от сектори с високо потребление на енергия и високи въглеродни емисии.

На 24 април 2024 г. Комитетът по заетостта проведе годишния си преглед относно образованието и уменията, чиято цел е да се оцени напредъкът към изпълнението на съответните специфични за всяка държава препоръки. В допълнение към специфичните за всяка държава прегледи Комисията представи основните констатации от съвместния доклад за заетостта за 2024 г.

- **В прегледа на образованието и уменията от 2024 г. се откроява все още ненамерилото решение предизвикателство, произтичащо от недостига на работна ръка и умения в целия Европейски съюз, тъй като то заплашва да възпрепятства цифровия и екологичния преход и да задълбочи съществуващите социално-икономически различия.** Липсата на цифрови умения продължава да бъде проблем в някои държави членки и цифровото разделение се наблюдава между половете, поколенията, селските и градските райони, както и между социално-демографските групи. Въпреки че мерките за справяне с преждевременното напускане на училище и за активиране на младите незаети с работа, учене или обучение лица показват успех, образователните резултати все още страдат от значителни различия, включително свързани със социално-икономическия произход на учащите се. Недостигът на учители представлява проблем в повечето държави членки, включително поради застаряването на преподавателската работна сила, лошите условия на труд и ниските заплати. Нещо повече, резултатите от PISA за 2022 г. показват силен и тревожен спад на основните умения в целия ЕС. Ниското ниво на основни умения заплашва да възпрепятства възможностите за повишаване на уменията на по-късен етап от живота. Необходими са политически усилия за повишаване на качеството и приобщаващия характер на образованието. В тази насока са видими ангажиментите, поети от държавите членки за реформиране на системите за образование и обучение, повишаване на привлекателността на учителската професия, адаптиране на учебните програми за включване на екологични и цифрови компетентности, подобряване на предоставянето на ефективни мерки за повишаване на квалификацията и преквалификация и преодоляване на различията в достъпа до качествено образование. Същевременно ще са необходими допълнителни усилия, като се има предвид мащабът на предстоящите предизвикателства и спешната необходимост да се подготви настоящата и бъдещата работна сила за устойчив и приобщаващ цифров и екологичен преход.

3.3. Хоризонтални констатации на Комитета за социална закрила

По време на цикъла на семестъра за 2024 г. Комитетът проведе 16 прегледа на специфичните за всяка държава препоръки в областите на политиката, попадащи в неговата компетентност, в рамките на две поредици от заседания през април и май. С цел да се съгласуват различните прегледи през цикъла на семестъра за 2024 г. и да се намали административната тежест, многостранните прегледи на изпълнението бяха извършени в рамките на интегриран глобален подход, насочен към отделните държави, като по този начин текстът на специфичните за всяка държава препоръки не беше разделен на тематични групи, което даде възможност за по-цялостен поглед върху реформите във всяка подложена на преглед държава членка. В специфичните за всяка държава препоръки бяха застъпени специфични предизвикателства в областта на социалната закрила и социалното приобщаване, пенсиите, здравеопазването, дългосрочните грижи, достъпността на жилищата и енергийната бедност.

Специфичните за всяка държава прегледи бяха допълнени от хоризонтален обмен в края на прегледа, придружен от представяне на случаи по държави, по-специално във връзка с някои от реформите, изпълнени по планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ).

Хоризонталните заключения се основават на констатациите от паралелните семинари на прегледите по държави, цялостното представяне на политическата ситуация и случаите по държави. Хоризонталният обмен обхваща всички области на политиката, отрази конкретните предизвикателства, разгледани в обсъжданите специфични за всяка държава препоръки, и беше извършен без припокриване с други тематични дейности на Комитета.

Повечето от подложените на преглед държави членки са получили подобни специфични препоръки през последните цикли на европейския семестър, което говори за дългосрочния и структурен характер на наблюдаваните предизвикателства. Обсъжданията показаха, че подложените на преглед държави членки отчитат установените предизвикателства и предприемат конкретни действия за проучване на проблемите и за изготвяне на подходящи политически отговори.

- Тези действия включват създаването на специализирани органи за оценка на функционирането на **пенсионната система**, които да подпомогнат/подготвят реформи или да подкрепят действия като въвеждането на услуга за цифрово проследяване на пенсионните права. В тази насока беше подчертано участието на социалните партньори и други заинтересовани страни.

- Държавите членки отчитат, че насърчаването на по-голямо участие на пазара на труда като цяло или специалното подпомагане на заетостта на по-възрастните работници може да подобри фискалната устойчивост на пенсионната система. Въпреки че в повечето от подложените на преглед държави членки не са планирани специални действия за (допълнително) повишаване на законоустановената пенсионна възраст, се въвеждат мерки – например затягане на условията за достъп до ранно пенсиониране и намаляване на стимулите за ранно пенсиониране, съчетани със стимули като намаляване на социалноосигурителните вноски, намаляване на данъците, съфинансиране, насочване към работни места, развитие на уменията, обучение или професионално ориентиране или започване на широкообхватен диалог с участието на социалните партньори относно възможните стимули за отлагане на пенсионирането след законоустановената пенсионна възраст – с цел повишаване на действителната пенсионна възраст и насърчаване на отложеното пенсиониране.
- В търсене на решение за предизвикателствата, свързани с устойчивостта, няколко държави членки предприемат стъпки за увеличаване на приходите на системата за пенсионно осигуряване чрез увеличаване на размера на вноските и/или разширяване на осигурителната база. В някои от подложените на преглед държави членки са създадени специални фондове за справяне с дефицита на пенсионното осигуряване.
- В някои държави членки се предприемат стъпки за въвеждането на амбициозна и всеобхватна реформа и се проучва по-нататъшното развитие на професионалното и личното пенсионно осигуряване. Държавите членки също така търсят решения на предизвикателствата, свързани с разликата в пенсията на жените и мъжете, като гарантират адекватни пенсии за всички, например чрез улесняване на участието на жените на пазара на труда, изравняване на пенсионната възраст и насърчаване на предоставянето на услуги.
- Що се отнася до **здравеопазването**, налице е необходимост от отстраняване на пропуските в тази сфера чрез преодоляване на неравенствата по отношение на здравеопазването, както между отделните държави, така и вътре в тях, което изисква многосекторен подход, насочен към неудовлетворените потребности от медицински грижи. Наред с това, инвестициите за устойчиви и достъпни здравни системи се нуждаят от приемственост, подкрепена от солидни механизми за събиране на данни (които позволяват и по-добро диагностициране).

- Към държавите членки редовно се отправят призови да намалят заплащането в брой за здравеопазване, да гарантират по-равномерно териториално разпределение на услугите, да подобрят първичната медицинска помощ, да се справят с недостига на персонал, да организират по-добре услугите и да намалят времето за чакане.
- Въведени са нови мерки за финансиране на системата на здравеопазването, включително чрез промяна на естеството на здравното осигуряване от допълнително и доброволно към задължително.
- Бяха представени всеобхватни пакети за реформа на здравеопазването (включително акцент върху укрепването и разширяването на цифровите здравни услуги), успоредно с инвестиции в първични здравни грижи, звена и екипи за първична медицинска помощ. Беше призната ползата от структурните реформи, както и по-добрата координация и управление за преодоляване на разпокъсаността и за съгласуване на взаимосвързаното финансиране с изпълнението на задачи, за да се постигне допълнително повишаване на ефективността.
- Представените предизвикателства, породени от застаряващото общество, поставят **системите за дългосрочни грижи** под натиск, който се прибавя към трайните нужди на квалифицираните лица, полагащи грижи, особено след пандемията от COVID-19.
- Съобщава се за широк спектър от мерки, свързани с достъпа, финансовата достъпност и качеството, като например предоставянето на увеличена надбавка за 24-часови грижи, полагани от помощници, настанени в дома на получаващото грижи лице, въвеждането на онлайн обучение и безплатен надзор.
- Въведени са мерки за увеличаване на финансирането на дългосрочните грижи чрез споразумения между държавата и финансовите субекти или чрез въвеждането на нова застраховка за дългосрочни грижи.
- Въведени са няколко мерки на политиката в подкрепа на икономическия растеж и заетостта, както и **реформи на системите за социална закрила** с цел тяхното опростяване и подобряване на тяхната ефективност, в т.ч. например мащабна реформа за стимулиране на участието на пазара на труда.

- Обединяването в единно социално обезщетение на различни видове социални обезщетения обслужва множество цели, но това е сложен процес, който предполага редица промени в правните и административните рамки, за да се запази акцентът върху най-нуждаещите се лица, като същевременно се гарантира подходяща подкрепа. Свързаните с цифровизацията елементи на реформите дават възможност за постигане на непосредствени видими резултати. При обмена на подобни практики стана ясно, че често е било по-лесно да се прилагат нови допълнителни обезщетения, отколкото да се консолидират съществуващите, и да се разработи всеобхватна нова система.
- С цел да се подобри ефективността на публичните разходи, прегледите на разходите бяха включени в правната рамка със специални разпоредби, описващи как тези прегледи ще бъдат интегрирани в бюджетния процес.
- За да се подобри предоставянето на **адекватно жилищно настаняване и по-специално на социални жилища**, бяха възприети цялостни подходи и са планирани добре разработени дейности, насочени към подобряване на финансовата достъпност на жилищата. Изготвянето на необходимата правна рамка трябва да бъде съчетано с допълнително финансиране и механизми за финансиране, за да се постигнат целите.
- В един от прегледите беше посочено, че това предизвикателство е значимо дори в добре установените социални системи, когато се предоставя достъп до социални жилища и помощи за жилищно настаняване. Същевременно, особено регионите с високи разходи, като големите градове, са изправени пред предизвикателства по отношение на достъпа до жилищно настаняване, приобщаването по отношение на жилищата и нарастващите разходи, както и дългото чакане за социални жилища.
- Обсъжданията относно **енергийната бедност** показаха широкия обхват на съответните политики, вариращи от по-традиционни мерки за социална закрила, като обезщетения и надбавки, до други политики, свързани в по-голяма степен с екологичния преход или цените на енергията. Следователно е необходимо да се интегрират множество аспекти, за да бъдат те не само ефективни, но и пригодни за осигуряването на справедливост и защита на уязвимите хора.

- В този контекст е необходимо да се обърне внимание на социалните аспекти на политиките за жилищно строителство и саниране, които често имат за цел най-вече справяне с декарбонизацията. В прегледите се откроява необходимостта от подходящи определения за енергийна бедност и уязвими домакинства, които следва да са съобразени както с енергийната ефективност, така и с критериите, основани на доходите. Това ще доведе до по-добро идентифициране на нуждаещото се население, по-добро насочване към уязвимите лица и задаване на измерими цели.
- Пропуските в знанията в областта на енергийната бедност се попълват чрез проучвания или специални обсерватории на енергийната бедност. Преразглеждането на съществуващите схеми (бонуси, стимули) също е част от усилията за реформи. Достигането до потенциалните бенефициери след въвеждането на мерките също е от ключово значение.
- Въведени са национални стратегии и планове, които следват всеобхватни и ориентирани към бъдещето подходи, в т.ч. цели. Националните планове на ЕС в областта на енергетиката и климата бяха споменати като една от мерките за осигуряване на правилната комбинация от политики в тази област. Беше направено заключението, че мерките срещу енергийната бедност трябва да бъдат насочени към уязвимите групи, като по този въпрос все още има поле за подобрения.
- **Финансирането от ЕС**, включително Механизмът за възстановяване и устойчивост и Инструментът за техническа подкрепа, до голяма степен подпомага тези процеси.
- Необходимостта от **взаимно обучение** и други възможности за обмен на мнения в тази област възникна в резултат и на неотдавнашното приемане на насоки и възможности за финансиране от ЕС.
- В областта на доброто управление някои от подложените на преглед държави членки споменават доклади, **периодични/предварителни оценки**, както и последващи анализи на приетите реформи или въведените мерки, които биха могли да се разглеждат като стъпка напред към по-прозрачни и солидни предложения.

Комитетът за социална закрила приветства докладваните мерки и оценява положително усилията, положени от държавите членки. В същото време обсъжданията в Комитета показваха, че ще са необходими допълнителни действия, за да се отговори напълно на изискванията на специфичните за всяка държава препоръки, тъй като в много случаи докладваните мерки все още не са изпълнени, докато в други случаи законодателният процес е на ранен етап.
